

AMNESTY

INTERNATIONAL

2017/18-AS JELENTÉS

AZ EMBERI JOGOK HELYZETE A VILÁGBAN

AMNESTY
INTERNATIONAL

AMNESTY INTERNATIONAL

Az Amnesty International több mint 7 millió ember közös globális mozgalma, amely azért kampányol, hogy az emberi jogok mindenkit egyformán megillessenek. Célunk, hogy minden ember élvezhesse az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és más nemzetközi emberi jogi nyilatkozatokban meghatározott alapvető jogokat. Függetlenek vagyunk a kormányoktól, politikai ideológiáktól, gazdasági érdekektől és vallásoktól, a szervezet működését elsősorban a tagok finanszírozzák, emellett nyilvános adományokból tartja fenn magát.

Fordítók: Demeter Áron, Oláh Brigitta,
Somlyai Fanni, Rácz Mónika

Lektor: Demeter Áron

Először kiadva 2018-ban az Amnesty
International Ltd által

Peter Benenson House

1 Easton Street
London WC1X 0DW

Egysült Királyság

© Amnesty International 2018

Index: POL 10/6700/2018

ISBN: 978-0-86210-499-3

E könyv szerepel a British Library
katalógusában.

Eredeti nyelv: angol

Kivéve, ahol másként nincs említve, a
tartalom ebben a dokumentumban
Creative Commons-licenz alatt
engedélyezett (tulajdonság, nem
kereskedelmi, nem leszármatott,
nemzetközi 4.0). [https://
creativecommons.org/licenses/by-nc-
nd/4.0/legalcode](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode)

Több információért kérjük látogassa
meg az engedéllyel foglalkozó
szekcióinkat a
weboldalunkon: www.amnesty.org
amnesty.hu

Ez a jelentés az Amnesty International
2017-ben végzett munkáját és az év
eseményeivel kapcsolatos felvetéseit
tartalmazza.

Amennyiben egyes országok vagy
területek nem szerepelnek a
jelentésben, az nem jelenti, hogy az
adott helyeken nem történtek az
Amnesty International érdeklődését
felkeltő jogsértések az évben.
Ugyanígy, az országokról szóló
bejegyzések hosszúsága nem tükrözi az
Amnesty International érdeklődésének
mértékét az adott ország emberi jogi
helyzete iránt.

AMNESTY

INTERNATIONAL

2017/18-

AS JELENTÉS

AZ EMBERI JOGOK HELYZETE A VILÁGBAN

TARTALOM

2017/18-OS JELENTÉS

Rövidítések	vi
Bevezetés	viii
Előszó	10
Reflektorfény	14
Európa és Közép-Ázsia – regionális áttekintés	17
Magyarország	28

RÖVIDÍTÉSEK

ASEAN

Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége

AU

Afrikai Unió

CEDAW

Egyezmény a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről

CEDAW

A nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés felszámolásával foglalkozó Bizottság

CERD

ENSZ Faji Diszkrimináció Felszámolásnak Bizottsága

CERD Committee

ENSZ Faji Megkülönböztetés Elleni Bizottsága

CIA

Központi Hírszerző Ügynökség

ECOWAS

Nyugat-afrikai Államok Gazdasági Közössége

EU

Európai Unió

Az Európa Tanács Kínzás Elleni Bizottsága

Kínzást és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmódot vagy Büntetést Megelőzni Hivatott Európai Bizottság

Az emberi jogok európai egyezménye

Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről

ICC

Nemzetközi Büntetőbíróság

ICCPR

Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya

ICESCR

Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya

ICRC

Nemzetközi Vöröskereszt

ILO

Nemzetközi Munkaügyi Szervezet

ICPPED

Egyezmény a személyek erőszakos körülmények közötti eltűnése elleni védelméről

LMBTI

Leszbikus, Meleg, Biszexuális, Transznemű és Interszexuális

NATO

Észak-atlanti Szerződés Szervezete

NGO

nem kormányzati szervezet, civil szervezet

OAS

Amerikai Államok Szervezete

OSCE

Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet

UK

Egyesült Királyság

UN

Egyesült Nemzetek Szervezete

ENSZ Kínzás Elleni Egyezménye

Egyezmény a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés ellen

ENSZ Menekültügyi Egyezmény

A menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény

ENSZ szólás- és véleményszabadsággal foglalkozó különmegbízottja

ENSZ Emberi Jogi Főbiztosságának a véleménynyilvánítás szabadságának elősegítéséért és védelméért felelős különmegbízottja

ENSZ rasszizmussal foglalkozó különmegbízottja

ENSZ rasszizmussal, megkülönböztetéssel, idegengyűlölettel és ehhez kapcsolódó intoleranciával foglalkozó különmegbízottja

ENSZ kínzással foglalkozó különmegbízottja

ENSZ kínzással és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmóddal vagy büntetéssel foglalkozó különmegbízottja

ENSZ nők elleni erőszakkal foglalkozó különmegbízottja

ENSZ nők elleni erőszakkal, annak okaival és következményeivel foglalkozó különmegbízottja

Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosának Hivatala

ENSZ Menekültügyi Főbiztossága

UNICEF

Egyesült Nemzetek Gyermekalapja

UPR

Egyetemes Időszakos Felülvizsgálat

USA

Amerikai Egyesült Államok

WHO

Egészségügyi Világszervezet

BEVEZETÉS

Az Amnesty International 2017/2018-as Éves Jelentése a világ emberi jogi helyzetét mutatja be a 2017-ben.

A magyar összefoglaló tartalmazza az előszót, egy a megszorító intézkedések emberi jogi következményeiről szóló írást, az európai és közép-ázsiai régiót bemutató fejezetet illetve a Magyarországról készített jelentést.

A jelentés kitér a nagy nehezen elért sikerekre, hogy bizonyítsuk, az emberi jogok védelme területén igenis vannak pozitív fejlemények. A jelentés tiszteletadás azok előtt a bátor jogvédők előtt, akik időnként az életüket is kockára téve harcolnak mindannyiunk alapvető jogaiért.

Miután tavaly a megszorító intézkedések és a természeti csapások rengeteg embert taszítottak még mélyebb szegénységbe, az idei jelentés kiemelten foglalkozik a gazdasági, szociális és kulturális jogok érvényesülésével.

Minden erőnkel azon voltunk, hogy a Jelentés a lehető legpontosabb legyen, a változtatás jogát azonban fenntartjuk.

AMNESTY

INTERNATIONAL

2017/18-

AS JELENTÉS

ELŐSZÓ ÉS REGIONÁLIS ÁTTEKINTÉSEK

ELŐSZÓ

“Ahogy közeledünk az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 70. évfordulójához, egyre világosabbá válik, hogy az emberi jogokat nem tekinthetjük magától értetődőknek.”

SALIL SHETTY, FŐTITKÁR

2017-ben világszerte több millió ember tapasztalta meg az egyre nagyobb teret nyerő démonizáló, bűnbakkereső politika keserű gyümölcsseit, aminek végső következményei a mianmari rohingyák elleni rettenetes etnikai tisztogatásban mutatkoztak meg. Hetek alatt mintegy 620 ezer ember menekült a szomszédos Bangladesbe a tavalyi év leggyorsabban eszkalálódó menekültválsága során. Az év végére a rohingyák kilátásai továbbra is tisztázatlanok maradtak, a világ vezetői pedig ismét kudarcot vallottak abban, hogy valódi megoldásokat nyújtsanak a menekülteknek. Nem maradt tehát sok okunk az optimizmusra.

Ez az epizód is úgy kerül be a történelemlétkönyvekbe, mint annak a katasztrofális kudarcnak az újabb bizonyítéka, hogy a világ nem foglalkozik a tömeges erőszakcselekményeket kiváltó okokkal. A figyelmeztető jelek Mianmarban már régóta láthatóak voltak: a rendszerszintű diszkrimináció és szegregáció a mindennapok megszokott részévé vált abban az apartheid rendszerben, amely a rohingyákat hosszú éveken keresztül démonizálta és megfosztotta az emberi méltóságuktól. A hátrányos megkülönböztetés és a megbélyegzés tömeges erőszakba torkollása tragikusan ismerős, a pusztító következményeket pedig nem lehet egykönnyen semmissé tenni.

Noha talán a rohingyákat ért rettenetes jogsértések voltak a leglátványosabbak 2017-ben, de a vezetők és a politikusok azon gyakorlata, hogy identitásuk alapján komplett csoportokat kiáltanak ki bűnbakoknak az egész világon jellemző trend volt. Az elmúlt év ismételen megmutatta, mi történik akkor, amikor a gyűlöletkeltés politikája általánosan elfogadottá válik, és ez milyen komoly következményekkel jár az emberi jogokra nézve.

Ahogy belépünk a 2018-as évbé, amelyben az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 70. évfordulóját ünnepli, teljesen világossá válik, hogy az emberi jogokat nem tekinthetjük maguktól értetődőknek. Nem vehetjük készpénznek, hogy szabadon összegyűlhetünk tüntetni vagy kritizálni a kormányainkat. Egyáltalán nem biztos az sem, hogy a társadalombiztosítás akkor is elérhető lesz, amikor idősök vagy cselekvőképtelenek leszünk, hogy a gyermekeink tiszta levegőjű városokban nőhetnek fel vagy fiatal felnőttekként az iskola után olyan munkahelyünk lesz, amely lehetővé teszi a saját otthon megteremtését.

Az emberi jogokért folytatott küzdelem még soha, sehol nem ért véget teljesen. A határok folyamatos mozgásban vannak, ezért sosem lehetünk teljesen elégedettek. Az emberi jogok története során ez talán soha nem volt annyira egyértelmű, mint napjainkban. A korábban nem látott kihívásokkal szembesülve az emberek mégis többször megmutatták, hogy az igazságosságra, méltóságra és egyenlőségre vonatkozó igényük nem szűnt meg, továbbra is új és merész módokat találnak ennek kifejezésére, miközben gyakran komoly árat fizetnek. 2017-ben az értékekért folyó globális küzdelem hevesebben zajlott, mint korábban valaha.

Az emberi jogok alapjait jelentő értékek - amelyek elismerik minden ember méltóságát és egyenlőségét – elleni támadások óriási méreteket öltöttek. A nemzetközi fegyverkereskedelem által tüzelte konfliktusok továbbra is katasztrofális, gyakran szándékos veszteségeket és károkat okoznak a civileknek. Akár a szaúd-arábiai blokáddal súlyosbított jemeni humanitárius katasztrófára, akár a kormányok és a nemzetközi erők által válogatás nélkül meggyilkolt, az Iszlám Állam által élő pajzsként használt iraki és szíriai civilekre vagy a dél-szudániak menekülését kiváltó bűncselekményekre gondolunk, egyértelmű, hogy a konfliktusokban részt vevők lemondtak még annak a látszatáról is, hogy a lakosság védelmére vonatkozó kötelezettségeiket betartsák.

A tehetősebb országok vezetői továbbra is a probléma megkerülésével és az érzéketlenség keverékével reagálnak a globális menekültválságra, a menekülteket nem jogokkal rendelkező embereknek, hanem elkerülendő problémáknak látják. Donald Trump amerikai elnök erőfeszítése, hogy több muszlim többségű ország állampolgárai számára megtiltsa a beutazást, nyíltan gyűlöletkeltő lépés volt. A legtöbb európai vezető nem hajlandó megküzdeni a kihívással, ami a migráció biztonságos és legális szabályozása jelenti, ezért inkább úgy döntöttek, mindent megtesznek azért, hogy a menekülteket távol tartsák a kontinens partjaitól. A megközelítés következményei akkor váltak legkésőbb nyilvánvalóvá, amikor mindenki megismerhette, hogy milyen borzalmas erőszak áldozataivá válnak az emberek Líbiában. Mindezt Európa vezetői végig tudták.

Európa és Afrika különböző részein a gyűlölet és a félelem kísértete számos fontos választás során ott kísértett. Ausztriában, Franciaországban, Németországban és Hollandiában egyes jelöltek arra törekedtek, hogy a társadalmi és gazdasági aggodalmakat a bevándorlók, a menekültek és a vallási kisebbségek elleni félelemmel és gyűlölettel alakítsák. Kenyában az elnökválasztásokat augusztusban és októberben megfélemlítés, erőszak és etnikai alapú diszkrimináció kísérte.

Azonban 2017 azt is bebizonyította, hogy az emberek továbbra is hajlandóak kiállni a jogaikért és az értékeikért. A súlyos fenyegetések újabb lendületet adtak a tiltakozásoknak. Lengyelországban az igazságszolgáltatás függetlenségét veszélyeztető lépések rengeteg embert vittek az utcára. Zimbabwében tízezrek meneteltek novemberben folytatva a zsarnoki politikával szembeni évtizedes harcot, hogy 2018-ban végre valódi választáson mondhassák el szabadon a véleményüket. Indiában a muzulmánok és dalitok elleni növekvő iszlamofóbia és lincseléshullám felháborodást és tiltakozást váltott ki, az emberek azt mondták: „Nem az én nevemben”. A hatalmas nemzetközi nőnap felvonulás, amelynek az Egyesült Államok volt ugyan a központja, de a világ több pontján is követőkre talált, egy a történelem legnagyobb tüntetéseitől. A #MeToo kampány óriási figyelmet irányított az elnyomás és a szexuális zaklatás elképesztő méreteire világszerte.

De az igazságtalanság elleni tiltakozásnak egyre nagyobb ára van. Törökországban a kegyetlen és önkényes támadások a civil társadalom ellen a 2016-os puccskísérelt kudarc után árad iramban folytatódtak, és több ezer más emberrel együtt a török Amnesty International elnökét és igazgatóját is börtönbe zárták. Kína a nemzetbiztonság nevében példátlan megtorlást folytatott azon emberek és szervezetek ellen, amelyek kritikusként voltak a kormánnyal. Oroszországban a hatalmas tüntetéseket követően több száz békés tiltakozót, járólélt és újságíró tartóztattak le, sokakat bántalmaztak és tartottak fogva önkényesen, illetve többen súlyos pénzbüntetést kaptak a tisztességtelen bírósági tárgyalásokat követően. Afrika legnagyobb részében a nyilvános tiltakozás iránti kormányzati intolerancia riasztóan nyilvánvaló volt, kezdve az angolai és csádi önkényes tilalmaktól a Kongói Demokratikus Köztársaságban, Sierra Leonában, Togóban és Ugandában elkövetett súlyos megtorlásokig. Venezuelában több száz embert önkényesen letartóztattak, sokan pedig az egyre növekvő infláció és az élelmiszer-és orvosi ellátás hiánya miatt szervezett demonstrációkat követő hatósági túlkapasok áldozatai lettek. Egyiptomban lehetetlenné tették a kormány bírálatát a civil szervezetek forrásainak

befagyasztásával, és olyan drákói jogszabályokat vezettek be, amelyek alapján öt évig terjedő szabadságvesztésre ítélik azt, aki a kormány engedélye nélkül tesz közzé kutatási eredményeket, továbbá bebörtönöztek újságírókat és ellenzékieket. Az év vége felé Iránban hatalomellenes tüntetéshullám vette kezdetét, amihez fogható 2009 óta nem történt. A jelentésekből kiderült, hogy a biztonsági erők löfegyverekkel támadtak és gyilkoltak meg fegyvertelen tüntetőket. Több száz embert tartóztattak le, akiket a kínzásokról és erőszakról hírhedtté vált börtönökben tartottak fogva.

A 2018-as évben lesz a 20. évfordulója annak, hogy az ENSZ konszenzussal elfogadta az emberi jogi jogvédőkről szóló nyilatkozatot, amely biztosítja a biztonságukat és arra ösztönzi az embereket, hogy álljanak ki az emberi jogokért. Két évtizeddel később a jogvédők mégis gyakran a legsúlyosabb következményekkel néznek szembe. A Nobel-díjas kínai Liu Xiaobo tragikus halála is jól mutatja, sok kormány hogyan viszonyul a jogvédőkhöz. A férfi őrizetben július 13-án májrákban hunyt el, miután a kínai hatóságok megtagadták tőle az orvosi ellátást.

Eközben a nemzetbiztonság és a terrorizmus elleni küzdelem továbbra is remek kibúvót jelent azoknak a kormányoknak, amelyek az állami hatáskörök és az egyéni szabadságjogok egyensúlyának újrendezésére töreksenek. Az országok egyértelmű felelőssége, hogy megvédjék az embereket a terrorcselekményektől, azonban ezt egyre inkább a jogok korlátozása, és nem azok védelme érdekében teszik. Európa még tovább haladt a „biztonságosítás” jogkorlátozó útján. Franciaország novemberben felfüggesztette a rendkívüli állapotot, de csak miután elfogadott egy olyan új terrorizmus-ellenes törvényt, amely a rendkívüli állapot számos intézkedését beépítette a rendes jogrendbe.

Az emberi jogok elleni támadások súlyossága ellenére a méltóság és az egyenlőség értékeiért való küzdelmek megértése azt kívánja, hogy ellenezzük az elnyomó kormányzatot és az elvi alapú néphatalmat szembeállító leegyszerűsítéseket. A nyilvános tereket gyakran a polarizált szélsőségek közötti küzdelmek jellemzik. Nem szabad lebecsülni, hogy mind Lengyelországban, mind az Egyesült Államokban hatalmas tüntetések szerveződtek az emberi jogok védelméért, de a nagyszabású fasiszta menet Varsóban vagy a Charlottesville-i fehér felsőbbrendűséget hirdető tüntetés olyan dolgokat követelt, amelyek mélyen ellentétesek az emberi jogokkal. Számos országban támogatást élveztek az olyan törvénykezési gyakorlatok, amelyek megtagadták bizonyos csoportok emberi jogait.

Napjaink legfontosabb nyilvános terei az online terek, de az itt jelentkező kihívások kezelését szolgáló eszközök időnként teljesen alkalmatlanok. A közösségi médiát birtokló vállalatok következtelen válaszokat adtak a felületeiken megjelenő nőket zaklató és kisebbségek elleni gyűlöletkeltő tartalmakra, a kormányok pedig még ennél is kevésbé léptek fel ellenük. Széleskörű viták folytak az álhírek hatásáról a közvélemény manipulálásában. A valóság és a fikció közötti határ elmosására szolgáló technológia a jövőben valószínűsíthetően csak fejlődni fog, és ez komoly kérdéseket vet fel az emberek információhoz való hozzáférése érdekében. Ezeket az aggodalmakat csak fokozza, hogy az online elérhető információk feletti kontroll csupán néhány vállalat kezében összpontosul, az emberek és a hatalmas mennyiségű adatot ellenőrző vállalatok és kormányok között pedig óriási a hatalmi egyenlőtlenség. Ebből következően elképeszthető lehetőségek vannak a közvélemény alakítására, a gyűlöletre és erőszakra való felbujtás pedig sokszor ellenőrizhetetlen marad.

Ahogy közeledünk az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 70. évfordulójához 2018 decemberében, az előttünk álló kihívás egyértelmű. Most van itt a pillanat, hogy visszatérjünk minden ember egyenlőségének és méltóságának alapvető eszméjéhez, megvédjük ezeket az értékeket, és követeljük, hogy ezek a politikai gyakorlat alapjává váljanak. A bűnbakképző politika által felállított mesterséges határok csak konfliktushoz és erőszakhoz vezetnek, és egy önérdek által vezérelt, a mások sorsa iránt közömbös emberiség rémképét vetítik elő. A világ vezetői közül túlságosan sokan engedték át a hatalmat a rágalmozás és félelemkeltés szószólóinak, és mulasztottak el megfogalmazni egy alternatív jövőképet.

Itt az ideje, hogy ez megváltozzon. El kell utasítanunk az ilyen narratívákat, és a szolidaritás kultúráját kell építenünk. Gyakorolnunk kell a mások iránti nagylelkűséget. Meg kell erősíteni minden ember jogát, hogy részt vegyen annak a társadalomnak az építésében, amelyben él. Az emberi jogokban gyökerező, konstruktív válaszokat kell keresnünk a frusztrációkra, haragra és elidegenedésre, amelyek táptalajt biztosítanak a mérgező, bűnbakkereső politikai narratíváknak.

Az előttünk álló év lehetőséget nyújt, hogy megerősítsük elkötelezettségünket az emberi jogok iránt, miközben feltehetjük magunknak a kérdést, milyen társadalomban is akarunk élni. Ne szalasszuk el a lehetőséget!

REFLEKTORFÉNY

"Egyedül érzem magam, mintha magamra hagytak volna a sötétben, minden segítség nélkül... Félek, hogy milyen hatással lesz ez a gyerekeimre."

– Sarah

Amikor 2012-ben az Egyesült Királyság kormánya csökkentette a jogi segítséget mindenki számára elérhetővé tevő támogatásokat, Sarah magára maradt egy bonyolult jogi ügyben a gyermekei láthatásával kapcsolatban. Ő egy abból a sok millió emberből világszerte, akiknek a megszorító intézkedések komoly kihatással vannak az életére. Azonban pusztán a megszorítások mértéke és a statisztikák nem mutatják be megfelelően azokat a nehézségeket, amelyek az egyes embereknek és családoknak nap mint nap át kell élniük.

A 2008-as pénzügyi válság óta emberek milliói számára vált jól ismert kifejezéssé és mindennapos tapasztalattá a megszorítás politikája. Ez a jelenség - amikor a kormány az államháztartási hiányt igyekszik csökkenteni, hogy lejjebb szorítsa az államadósságot - többnyire a kormányzati kiadások redukálásával valamint időnként adóemelésével jár, ami gyakran a legszegényebbeket érinti a leg súlyosabban.

A megszorító intézkedések emberi jogi kérdések is. Hatással vannak az emberek oktatáshoz, egészségügyi ellátáshoz, lakhatáshoz, társadalombiztosításhoz illetve egyéb gazdasági és szociális jogaikhoz való hozzáféréseire, sőt a polgári és politikai jogaik megsértéséhez is hozzájárulnak, mivel a kormányok a tüntetéseket és egyéb tiltakozási formákat drákói szigorral torolják meg vagy ellehetetlenítenek olyan szolgáltatásokat, amelyek az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést biztosítanák. Az országok vezetői gyakran figyelmen kívül hagyják az emberi jogokat, és döntéseikkel a legnagyobb terhet a szegénységben élőkre helyezik, és ezzel veszélyeztetik a társadalom egészét. A megszorítások globális jelentőségűek. 2017-ben széleskörű megszorító intézkedéseket vezettek be számos országban az egész világon, amelyek kifejezetten az emberek gazdasági és szociális jogait korlátozták.

Több európai országban, így Görögországban, Szerbiában, Spanyolországban és az Egyesült Királyságban is utcára vonultak az emberek, hogy a megszorító intézkedések káros hatásai ellen tiltakozzanak. A kutatások szerint csak Angliában 120 000 halálesetet okozott az egészségügyi és szociális ellátás leépítése.

Az Amnesty International a kiválasztott országokban kutatásokat végez a megszorító intézkedések hatásaival illetve a gazdasági és szociális jogok védelmével kapcsolatban. Az első jelentés a megszorító intézkedések hatását vizsgálja az egészséghez való jog teljesülése kapcsán Spanyolországban, különös tekintettel az idősek, a nők és lányok valamint fogyatékkal élők helyzetére.

"Mindannyian szenvedünk a megszorítások miatt: ápolók, orvosok, betegek, családok, mindenki." - mondta az Amnesty Internationalnak egy spanyol nővér.

Afrika szubszaharai régiójában a szegényeknek nyújtott támogatásokat és szociális segélyek csökkentek párhuzamosan a fogyasztási adók, például az általános forgalmi adó (ÁFA) növekedésével, ami a szegényeket sújtja leginkább. A Nemzetközi Valutaalap (IMF) azt javasolja több országnak, például Botswanának, Burundinak, Mauritiusnak, Mozambiknak és Togónak, hogy továbbra is folytassák a megszorító intézkedések végrehajtását - mindezt annak ellenére, hogy az IMF 2012-ben beismerte, hogy ez a megközelítés nem mindig megfelelő, és

alááshatja azt a gazdasági növekedést, ami az állami szolgáltatások fenntartásához szükséges lenne. Észak-Afrikában Algéria a zuhanó olajárakra az állami kiadások komoly csökkentésével válaszolt 2017-ben, miközben az áfát 2%-ról 19%-ra növelték. Az IMF által diktált hitelezési irányelvek az egyiptomi kormányt is az alapvető élelmiszerek és szolgáltatások árának növelésére ösztönözték.

A brazil kormány példa nélkül álló döntését, hogy 20 évre felső korlátot vezet be a kormányzati költsékre, kritikával illették mind Brazíliában, mind külföldön. Az ENSZ rendkívüli szegénységgel és emberi jogokkal foglalkozó különmegbízottja is elítélte az intézkedést:

"Logikus, hogy a lépéssel a gazdasági és szociális jogok megvalósulása ellehetetlenülnek."

A délkelet-ázsiai és a közel-keleti régió több gazdaságát is hasonlóképpen bénították meg a megszorító intézkedések. 2017 folyamán Indonéziában, Sri Lankán és Mongóliában is csökkentették az állami kiadásokat. Még a nyersanyagban gazdag Katar és Szaúd-Arábia költségvetése is alacsonyabb lett az államadósság csökkentése érdekében, vagyis előnyben részesítették a gazdasági hatékonyságot a jóléti rendszerrel szemben.

Megfelelő szociális háló hiányában ezek az intézkedések veszélyeztetik az országok emberi jogi kötelezettségeinek teljesítését, valamint a globális fenntartható fejlődési keretrendszerben (2030 Agenda for Sustainable Development) foglalt vállalásaik megvalósulását.

A jövőre nézve néhány elemző már rövid távon "megszorítási apokalipszist" jósol, amely a régiók közül Délkelet-Ázsiát és szubszaharai Afrikát különösen súlyosan érintheti. Egy jelentés szerint a következő három év során az országok több mint kétharmadát érinteni fogják a megszorítások, több mint 6 milliárd embert érintve és a világ GDP-jét 7%-kal csökkentve.

Hogyan kellene a kormányoknak reagálniuk, és mit kell tenniük, hogy megfeleljenek az emberi jogi kötelezettségeiknek? Ezek a kötelezettségek önmagukban nem tiltják a megszorításokat, de megkövetelik, hogy a kormányok más lehetőségeket is figyelembe vegyenek gazdasági és pénzügyi döntéseik meghozatalakor. Az emberi jogok mindenekelőtt a kormányok számonkérhetőségét hangsúlyozzák az ilyen jellegű döntések meghozatalakor. Az emberek alapvető kérdéseket kell, hogy a kormányoknak szegyezzenek, amikor megszorításokkal szembesülnek: Milyen ellenőrzési folyamatokat alkalmaztak? Mennyire volt nyitott és átlátható a folyamat? Milyen lehetséges hatásokat vettek figyelembe, különös tekintettel a társadalmilag és gazdaságilag leginkább marginalizált csoportokra, illetve milyen enyhítő intézkedéseket vezettek be?

Az emberi jogi normák megkövetelik az olyan intézkedések meglétét, amelyek biztosítják, hogy senki ne kerüljön a társadalmi minimum alá, amely még garantálja a méltóságteljes életet. Sajnálatos módon ezt rutinszerűen figyelmen kívül hagyják még a legnagyobb gazdaságokban is, ahogy láthatjuk a hajléktalan emberek növekvő számán és az élelmiszerbankok elterjedésén. A jótékonsági szervezetek és a közösségek válaszolnak a szociális megszorításokra, ők próbálják megvédeni az embereket az éhezéstől.

Nem kérdés, hogy sok nemzet költségvetése nyomás alatt van. De a kormányok a lehető legjobban használják-e fel a rendelkezésükre álló forrásokat, ahogyan azt az emberi jogi előírások megkövetelik? A 2017 novemberében napvilágra került úgynevezett "Paradise Papers" rávilágított a hatalmas mértékű globális adókiijátszásra és adóelkerülésre, bemutatva a kormányok rendszerszintű mulasztásait a joghézagok kiküszöbölésében és a visszaélések felderítésében illetve kezelésében. Becslések szerint egyedül Brazília 80 milliárd dollárnak megfelelő összeget veszít az adóelkerülés következtében évente (ami kérdésessé teszi a 20 éves felső korlát szükségességét az állami költsékre), míg az afrikai országok közösen legalább ugyanekkora összegre tarthatnának igényt évente. Egy 2017-es tanulmány bemutatja, hogy a már jól ismert adóparadicsomok mellett más országok is, például Írország, Hollandia, Szingapúr, Svájc és az Egyesült Királyság is lehetővé teszik az adóelkerülést más országok polgárai számára. Becslések szerint az éves összeg globálisan elérheti a 10 billió dollárt.

Rendkívüli idők radikális alternatívák megfontolását teszik szükségessé. 2017 folyamán számos ötlet kapott figyelmet, például az univerzális alapjövedelem bevezetése, amellyel néhány ország már kísérletezik, és amely a körülményektől függetlenül mindenki számára garantálna elegendő pénzt a megélhetéshez. Egy másik javaslat alapján a kormány biztosítaná az összes alapszolgáltatást, ahelyett, hogy a piaci szereplőkre hagyná ezt. Természetesen az ehhez hasonló ötleteknek vannak kritikusaik: honnan lesz erre pénz? Nem fogja ez arra bátorítani az embereket, hogy az állam számlájára éljenek, akkor is, ha tudnának dolgozni? Mindazonáltal a javaslat támogatói a társadalom hosszú távú szociális és gazdasági megtakarításaira hivatkoznak, és arra, hogy fel kell ismernünk, hogy senkit sem hagyhatunk hátra még a legnehezebb időszakokban sem. A kormányoknak komolyan fontolóra kell venniük ezeket az ötleteket, mint olyan lehetséges megoldásokat, amelyek segítenek az emberi jogi kötelezettségeik megvalósításában.

Ahogy a megszorító intézkedések világszerte éreztetik hatásukat, az emberek és a közösségek visszavágnak, és megvédik a jogaikat. Fontos hogy a hangjuk és az általuk megfogalmazott alternatív megoldások is meghallgatásra találjanak.

EURÓPA ÉS KÖZÉP-ÁZSIA – REGIONÁLIS ÁTTEKINTÉS

Egyre szűkül a civil társadalom tere Európában és a közép-ázsiai régióban. Kelet-Európában és Közép Ázsiában továbbra is gyakori az emberi jogokkal szembeni ellenséges közbeszéd. A jogvédők, aktivisták, újságírók és a politikai ellenzék tagjai gyakran váltak a hatalom céltábláivá. A régióban jellemzőek az egyesülési illetve a békés gyülekezési szabadság valamint a szólás- és véleménynyilvánítási szabadság elleni támadások. A tüntetésekkel szemben egy sor jogkorlátozó intézkedést illetve túlzott mértékű rendőrségi erőt alkalmaztak. A kormányok több terrorizmus elleni intézkedést léptettek életbe, amelyek a biztonság fenntartása ürügyén aránytalanul korlátozzák az emberi jogokat. Emberek milliói szembesültek a gazdasági, szociális és kulturális jogaik gyengülésével, ami egyre kisebb társadalmi védettséghez, növekvő egyenlőtlenséghez és rendszeres diszkriminációhoz vezetett. Az államok rendszeresen elmulasztották, hogy megfelelő védelmet nyújtsanak a menekülteknek és migránsoknak. A nők és lányok továbbra is rendszeresen válnak jogsértések illetve bántalmazások, többek között kínzás és egyéb rossz bánásmód áldozataivá, és széles körűen elterjedt maradt a nemi alapú erőszak is. Gyakori a sérülékeny csoportok hátrányos megkülönböztetése, megbélyegzése illetve az őket érő zaklatás és erőszak. Néhány politikai foglyot szabadon bocsátottak.

Az Amnesty International közel 60 éves fennállása során 2017-ben fordult először elő, hogy az Amnesty International egyik szekciójának elnöke és igazgatója is lelkiismereti fogollyá váljon. Júniusban letartóztatták Taner Kılıçet, a török Amnesty International elnökét, júliusban pedig az Isztambuli Tizek néven ismert tíz másik jogvédőt – köztük Idil Esert, az Amnesty helyi igazgatóját – vették őrizetbe egy workshop során Isztambulban. Az Isztambuli Tizeket és Taner Kılıçet később bíróság elé állították terrorizmussal összefüggő bűncselekmények vádjával. A letartóztatások jól illenek a török civil társadalommal szembeni általános elnyomás sémájába, amely a 2016 júliusi puccskísérletet követően csak egyre durvábbá vált. Az év végére az Isztambuli Tizeket szabadlábra helyezték, de Taner Kılıç továbbra is őrizetben maradt. Noha az ügyész nem tudott terhelő bizonyítékot felmutatni ellenük, továbbra is komoly veszélyben vannak, mivel az abszurd eljárás folytatódik, és akár 15 évre is börtönbe zárhatják őket.

A kritikus hangokra adott török kormányzati válasz illeszkedik abba a széleskörű trendbe, amely alapján egyre szűkül a civil társadalom tere Európában és Közép-Ázsiában. A jogvédők komoly kihívásokkal néznek szembe, elsősorban az egyesülési és gyülekezési szabadság került veszélybe.

Keleten továbbra is gyakori az emberi jogokkal szembeni ellenséges közbeszéd, ez pedig gyakran vezet a jogvédők, a politikai ellenzék, a társadalmi mozgalmak, a korrupcióellenes aktivisták és a nők elnyomásához. Az ellenséges nyelvezet nyugat felé is terjed, először Magyarországon öltött jogszabályi formát a külföldi támogatást kapó civil szervezeteket megbélyegző törvény elfogadásával.

Többen haltak és sérültek meg erőszakos támadásokban többek között Barcelonában, Brüsszelben, Londonban, Manchesterben, Párizsban, Stockholmban, Szentpéterváron és Törökország több városában. Válaszul a kormányok több terrorizmus elleni intézkedést hoztak, ezekkel pedig a biztonság nevében aránytalanul korlátozták az emberi jogokat.

Emberek milliói szembesültek a gazdasági, szociális és kulturális jogaik gyengülésével. Ez számos országban egyre kisebb társadalmi védettséghez, növekvő egyenlőtlenséghez és rendszeres diszkriminációhoz vezetett. A szegénység leginkább a nőket, a gyerekeket, a fiatal

és alulfizetett munkavállalókat, a fogyatékkal élőket, a migránsokat és menedékkérőket, az etnikai kisebbségek tagjait valamint a nyugdíjas és egyedülálló embereket érintette.

A régióban a kormányok rendszeresen elmulasztották, hogy megfelelő védelmet nyújtsanak a menekülteknek és migránsoknak. Az irregulárisan az EU-ba érkező menekültek és migránsok száma jelentősen csökkent az év második felében, nagyban a líbiai hatóságokkal kötött együttműködési megállapodásoknak köszönhetően. Ezek az alkuk szemet hunytak a jogsértések felett, sőt nagy mértékben az ott rekedt emberek bántalmazásához és kiszolgáltatottságához. Vezettek. Akik eljutottak az EU-ba, azzal szembesültek, hogy nőtt annak az esélye, hogy visszatoloncolják őket olyan országokba, mint Afganisztán, ahol veszélyben van az életük és a szabadságuk.

Az ENSZ Biztonsági Tanácsában Oroszország kilencedik alkalommal élt a vétőjogával annak érdekében, hogy a szíriai kormányt ne vonják felelősségre az általa elkövetett háborús és emberiség elleni bűncselekmények miatt. Az orosz vétő rutinszerű alkalmazása egyet jelent a háborús bűnökbe való belenyugvással, amely a szíriai konfliktusban résztvevők számára lehetővé teszi, hogy büntetlenül tevékenykedjenek. Ennek árát a civilek fizetik meg.

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS SZABADSÁGA

Kelet-Európában és Közép-Ázsiában a civil társadalom tagjai zaklatással és jogkorlátozással néztek szembe. Békés aktivisták tucaitjai kerültek börtönbe és lettek lelkiismereti foglyok Belaruszban és Oroszországban, miközben az újságírók illetve civil szervezetek munkáját és a tiltakozásokat folyamatosan korlátozta a törvényhozói hatalom.

Tádzsikisztánban a szólás- és véleménynyilvánításhoz való jog tovább gyengült azzal, hogy a hatóságok átfogó korlátozásokkal igyekeztek elhallgattatni a kritikus hangokat. A rendőrség és a biztonsági szolgálatok újságírókat fenyegettek és zaklattak. Emberi jogi ügyvédek tartóztattak le önkényesen, politikai indíttatású eljárásokat indítottak velük szemben, bebörtönözték és zaklatták őket.

Kazahsztánban újságírókat és aktivistákat értek politikai indíttatású eljárások és támadások. A független médiával már alig rendelkező országban a hatóságok egyre bonyolultabb és agresszívebb módszerekkel semmisítették meg az ellenzéki véleményeket az interneten és a közösségi médiában. Azerbajdzsánban online kampánnyal igyekeztek a hatalmat bírálókat elhallgattatni.

Az üzbég kormány törvénytelenül figyelte meg az állampolgárait otthon és külföldön egyaránt - erősítve ezzel az újságírókkal és aktivistákkal szembeérő ellenséges környezetet, és növelve az Európába menekült üzbég állampolgárok félelmét. A jogvédőket és újságírókat továbbra is rendszeresen idézték be kihallgatásokra a rendőrségre, gyakran helyezték házi őrizetbe, és rendszeresen bántalmazták is őket.

A Krimben az uralmat de facto gyakorló hatóságok továbbra is elnyomják a kritikus véleményeket. A krími tatár közösség orosz megszállás és a félsziget törvénytelen annekválása ellen felszólaló vezetőit száműzték vagy börtönbe csukták.

Törökországban a 2016-os puccskísérlet utóhatásaként továbbra is tízezrek vannak őrizetben, mert a hatalom szerint az ország vezetését bírálták. A kormánykritikus hangok nagyrészt eltűntek a közmédiából. Több mint 100 újságíró van még mindig börtönben hamis vádak alapján – több mint bármely más országban – sokan közülük már hosszú hónapok óta.

A leginkább pozitív fejleményeket a régióban a lelkiismereti foglyok és más hosszú időre börtönbe zárt emberek szabadon bocsátása jelentette elsősorban Üzbegisztánban. Azerbajdzsánban is szabadon engedtek néhány lelkiismereti foglyot, de helyükre újak kerültek a soha véget nem érő politikai elnyomás következtében. Oroszországban szabadon engedték és egy alkotmánybíróvási döntést követően törölték Ildar Dadin büntetését – ő az első és eddig az egyetlen olyan ember, akit egy olyan nemrégiben elfogadott törvény alapján vetettek

börtönbe, amely bünteti a gyülekezésre vonatkozó drákói szigorúságú rendelkezések többszöri megsértőit.

JOGKORLÁTOZÓ TÖRVÉNYEK

Európában és Közép-Ázsiában több jogkorlátozó törvényt fogadtak el. A 2012-ben Oroszországban elfogadott hasonló jogszabályból ihletet merítve Magyarország törvényt fogadott el a külföldi finanszírozású civil szervezetek átláthatóságáról, arra kényszerítve a 7,2 milliárd forintnál nagyobb közvetett vagy közvetlen külföldi támogatást kapó szervezeteket, hogy újból regisztráltassák magukat "külföldi támogatott szervezetként", és ezt a bélyeget a nyilvános kiadványaikon és a honlapjukon is tüntessék fel. A lépést egy rendkívül megbélyegző kormányzati retorika és propaganda hadjárat kísérte. Hasonló javaslatokat terjesztettek elő Ukrajnában és Moldovában is, de a moldáv civil társadalom és a nemzetközi szervezetek tiltakozása miatt végül visszavonták a javaslatot.

Novemberben nagyszabású tüntetésekre került sor Lengyelországban miután a parlamenti képviselők két olyan törvénymódosításokról szavaztak, amelyek veszélybe sodorták a bírói testület függetlenségét illetve a tisztességes eljáráshoz való jogot. Bár Andrzej Duda elnök júliusban megvétózta ezeket a módosításokat, de átfogalmazva benyújtásra kerültek ismét szeptemberben.

EGYESÜLÉSI ÉS GYÜLEKEZÉSI SZABADSÁG

Kelet-Európában és Közép-Ázsiában a hatóságok szigorúan felléptek a békés tüntetőkkel szemben. A márciusi oroszországi korrupcióellenes tüntetések során a rendőrség túlzott erővel lépett fel. Oroszország megdöntötte a tömeges letartóztatások terén felállított saját rekordját is, amikor a túlnyomórészt békés tüntetők százait tartóztatta le csak Moszkvában és több mint ezer embert országszerte, köztük Alekszej Navalnij ellenzéki vezetőt is. Júniusban és Vlagyimir Putyin október 7-i születésnapján újra emberek százait tartóztatták le illetve verték meg a tüntetéseken.

Kazahsztánban továbbra is bűncselekmény a hatóságok előzetes engedélye nélkül békés demonstrációt szervezni vagy azokon részt venni. Kirgizisztánban a rendőrség félbeszakított egy a szólásszabadság korlátozása miatt összehívott békés demonstrációt, több résztvevőt le is tartóztattak. A belarusz hatóságok erőszakkal fojtották el a munkanélküliekre kivetett adó elleni tömegtüntetéseket.

Lengyelországban egy diszkriminatív törvénymódosítás lehetővé tette bizonyos demonstrációk betiltását, ezzel párhuzamosan pedig komoly előnyhöz juttatta a kormánypárti gyűlések szervezőit. Vádat emeltek a kormány elleni demonstrációkon részt vevők ellen, a hatóságok és a kormánypárti szimpatizánsok pedig rendszeresen zaklatták őket, és igyekeztek megakadályozni, hogy élni tudjanak a békés gyülekezéshez való jogukkal.

Nyugat-Európa több országában a tömegtüntetéseket egy sor korlátozó intézkedés bevezetése és visszaélés kísérte. Németországban, Franciaországban, Lengyelországban és Spanyolországban a jogkorlátozások vagy emberi jogi visszaélések elleni tiltakozásokra adott kormányzati válasza magában foglalta a nyilvános terek szűkítését, a túlzott rendőrségi erő alkalmazását, a békés tiltakozók elkülönítését, az őrizetbe vétel illetve a közigazgatási és büntető rendelkezések alkalmazásával való fenyegetőzést. A francia kormány továbbra is a rendkívüli állapot során bevezetett intézkedésekhez folyamodott, hogy betiltsa a nyilvános gyűléseket és korlátozza az embereket a szabad mozgásukban.

Októberben a spanyol biztonsági erők – akiket arra utasítottak, hogy akadályozzák meg a katalán függetlenségi népszavazás megtartását – szükségtelen és aránytalan mértékű erőszakot alkalmaztak a demonstrálókkal szemben, emberek százainak okoztak sérüléseket. Bizonyítékok vannak arra, hogy a rendőrök békés tüntetőket vertek meg.

A TERRORIZMUS ELLENI KÜZDELEM ÉS A BIZTONSÁGPOLITIKA

Nyugat-Európában egy sor aránytalan és diszkriminatív terrorizmus elleni törvényt fogadtak el. A márciusi A terrorizmus elleni közdelemről szóló EU irányelv elfogadása után hasonló intézkedések várhatóak 2018-ban is, amikor az államok az irányelvet átültetik a nemzeti jogukba.

Folytatódott a terrorizmus fogalmának tág meghatározása, és a terrorizmus elleni törvények helytelen alkalmazása különböző csoportok – jogvédők, környezetvédők, menekültek, migránsok és újságírók – ellen különösen Törökországban, de Nyugat-Európa-szele is voltak rá példák. Homályos, a terrorizmus “dicsőítését” vagy “mentegetését” kriminalizáló törvényeket alkalmaztak Franciaországban, Spanyolországban és az Egyesült Királyságban olyan aktivisták és civilek ellen, akik az interneten és a közösségi médiában kritizálták a kormány lépéseit.

Franciaországban novemberben véget ért a csaknem két évig tartó rendkívüli állapot. Szeptemberben Franciaország új terrorizmus elleni törvényt fogadott el, ezzel az általános jogba átültetve sok olyan intézkedést, amelyek korábban a rendkívüli jogrend részei voltak.

Több ország – a nyomozás vagy az erőszakos támadások feltételezett elkövetőinek megbüntetése helyett - olyan közigazgatási ellenőrző intézkedéseket vezetett be, amelyek mindenki jogait korlátozzák, az intézkedéseket pedig gyakran vallásos szervezetek ellen alkalmazták. Több országban, többek között Franciaországban, Hollandiában és Svájcban is indítványoztak vádemelés vagy tárgyalás nélküli fogvatartást, Bajorországban pedig be is vezették ezt.

Sok EU tagállam próbálta meg összekapcsolni a menekültválságot a terrorizmussal. Bár a magyar bíróság Ahmed H. Cipruson élő szíriai állampolgár ügyében hozott elsőfokú, terrorcselekmény vádjában elmarasztaló ítéletét hatályon kívül helyezte, Ahmed H. továbbra is börtönben maradt. A tárgyalás az év végéig nem ért véget. Ahmed H.-t elsőfokon azért ítélték el terrorcselekményért, mert köveket dobált és egy megafonba beszélt 2015 szeptemberében a magyar-szerb határon kitört zavargás során.

Sok európai és közép-ázsiai ország egyre nagyobb figyelmet szentel az olyan online tevékenységeknek amelyek állítólag a terrorizmussal kapcsolatos vagy “szélsőséges” tevékenység jelzései lehetnek. Az Egyesült Királyság javaslatot tett, hogy 15 évig terjedő börtönbüntetéssel lehessen sújtani a “terrorizmussal kapcsolatos” online tartalmak többszöri megtekintését. Franciaországban már voltak hasonló intézkedések, amelyeket végül alkotmányellenesnek találtak.

Kelet-Európában és Közép-Ázsiában a kormányok egy jól ismert mintát követtek a vélt vagy valós terrorizmusból vagy extrémizmusból fakadó veszélyekkel kapcsolatban. Ez nem más, mint a gyanúsítottak kiadatása és átadása olyan országoknak, ahol az illetők kínzás veszélyének vannak kitéve. Rendszeresen előfordult a terheltekkel szembeni rossz bánásmód illetve a nemzetközi törvényekkel ellentétes módon történő kitoloncolás is. Az Kaukázus északi részéből erőszakos eltüntetésekről, törvénytelen letartóztatásokról, kínzásról, kegyetlen bánásmódról és tárgyalás nélküli kivégzésekről számoltak be. Az oroszok által megszállt Krimben az uralmat gyakorló de facto hatóságok az eltérő vélemények minden formáját üldözték, az extrémizmus és terrorizmus elleni törvényeket pedig továbbra is előszeretettel alkalmazták a Krími Tatár közösség tagjaival szemben.

MENEKÜLTEK ÉS MIGRÁNSOK

2017-ben 169 452 menekült és migráns érkezett Európába, míg 2016-ban ez a szám 387 895 volt. A csökkenés nagyban köszönhető az európai országok Líbiával és Törökországgal

kötött megállapodásainak. Legalább 2982 ember halt meg miközben megpróbált átkelni a Földközi-tengeren. Az uniós tagállamok fokozták erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy megakadályozzák az irreguláris belépéseket, és egyre több nemzetközi védelemre szoruló embert küldtek vissza olyan országokba, ahol komolyan fennáll a veszélye, hogy megkínózzák őket vagy az emberi jogaik más módon sérülnek.

A segélyek, kereskedelmi megállapodások és egyéb eszközök bevetésével az európai kormányok támogatták és segítették a tranzitországokat – még azokat is, ahol a menekültek és migránsok elleni széleskörű és szisztematikus erőszakos cselekmények közismertek – abban, hogy szigorúbb határellenőrzési intézkedéseket vezessenek be anélkül, hogy az emberi jogok érvényesülését garantálták volna. Ezzel menekültek és migránsok ezrei estek csapdába olyan országokban, ahol nincs megfelelő védelem, és ahol komoly jogsértések veszélyeinek vannak kitéve.

Azokat a civil szervezeteket, amelyek 2017 első felében több embert mentettek ki a Földközi-tenger középső részén, mint bárki más, a véleményformálók és politikusok egy része megpróbálta lejártni. Az olasz hatóságok által bevezetett új magatartási kódex pedig tovább korlátozta a tevékenységüket.

Oroszország továbbra is visszaküldi a menedékkérőket és menekülteket azokba az országokba, ahol kínzásnak és egyéb rossz bánásmódnak vannak kitéve, és hasonlóan jár el több európai és közép-ázsiai ország is.

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS LÍBIAVAL

Az EU és az európai országok, élükön Olaszországgal a líbiai partiőrséggel és más líbiai szereplőkkel közösen azon volt, hogy lezárja a menekültek és migránsok előtt az Európába tartó útvonalakat. Egy sor együttműködési megállapodást írtak alá azokkal a líbiai hatóságokkal, amelyek felelőssé tehetőek súlyos jogsértésekért, így a líbiai partiőrséggel és a Líbia Illegális Migráció Elleni Oszáttal (DCIM).

Olaszország és a többi kormány nem foglalt emberi jogi garanciákat ezekben a megállapodásokba, és szemet hunytak a visszaélések – kínzások és zsarolások – felett, amelyeket éppen ezek az együttműködésben részt vevő szervezetek követtek el a menekültekkel és migránsokkal szemben. Az európai országok akciói oda vezettek, hogy nőtt a megállított vagy elfogott emberek száma. Az európai kormányok, különösen Olaszország tehát megszegték saját nemzetközi kötelezettségeiket, és bűnrészeseké váltak az általuk szponzorált és velük együttműködő líbiai hatóságok által elkövetett jogsértésekben.

AZ EU-TÖRÖKORSZÁG ALKU ÉS A GÖRÖGORSZÁGI HELYZET

A 2016 márciusában létrejött EU-Törökország migrációs alku érvényben maradt, és továbbra is korlátozza az EU-ba való belépést és a nemzetközi védelemhez jutást. A megállapodás célja, hogy a menedékkérőket visszaküldjék Törökországba arra hivatkozva, hogy egy “biztonságos tranzitországról van szó”. Az európai vezetők fenntartották azt a fikciót, hogy Törökország ugyanolyan védelmet nyújt, mint az EU, pedig a 2016-os puccskísérlet óta Törökország még kevésbé biztonságos a menekültek számára. A törökországi rendkívüli állapot alatt az eljárási garanciák visszavonása miatt a menekültek még jobban ki voltak téve a jogellenes visszaküldés veszélyének, rendszeresen toloncolták vissza őket azokba az országokba, ahol súlyos jogsértések áldozatai lettek.

A megállapodás miatt tavaly is ezrek maradtak a túlszűfolt, nyomorúságos táborokban a görög szigeteken, amelyek valójában inkább karámokhoz hasonlítanak. A migránsok és menedékkérők hónapokig várakoznak, hogy a menedékkérelmüket feldolgozzák. Néhányan súlyos gyűlölet-bűncselekmények áldozataivá váltak. 2016-hoz képest a görög szigetekre érkezők száma meredeken csökkent, különösen az alkunak köszönhetően, de a nyár során az

érkezések relatív emelkedése ismét próbára tette a szigetek már amúgy is elégtelen befogadóképességét. Decemberre 13 000 menedékkérő sorsa maradt függőben a szigeteken.

Közben a befogadási feltételek mind a görög szigeteken, mind a szárazföldön továbbra sem megfelelőek, sokan még télen is kénytelenek nyári sátrakban aludni. A nők és lányok különösen kiszolgáltatottak.

Az év során Görögország legmagasabb szintű közigazgatási bírósága lehetővé tette a szigetekről Törökországba való visszaküldéseket azzal, hogy jóváhagyta a görög menekültügyi hatóság döntését, amely Törökországot biztonságosnak nyilvánította. Novemberben az EU és Törökország alku elfogadása óta először egy szíriai menedékkérőt visszaküldtek Törökországba mondván az számára biztonságos hely.

AZ ÁTHELVEZÉSEK

Továbbra is csekély maradt a szolidaritás azokkal az országokkal kapcsolatban, ahova a legtöbb menekült és migráns érkezett. Az európai országok nem helyezték át a 2015 szeptemberében elfogadott mechanizmus alapján előírt számú menedékkérőt Görögországból és Olaszországból. November óta az EU országok a törvényes kötelezettségeiknek csak 32 százalékát teljesítették. 2017 végén a 63 302 menedékkérőből csak 21 253-at helyeztek át Görögországból, Olaszországból pedig a 34 953-ból csak 10 065-at.

A szolidaritási mechanizmusra fittyet hányók közül kiemelkedett Lengyelország és Magyarország, a két állam egyetlen embert sem vett át. Az Európai Bíróság elutasította Szlovákia és Magyarország áthelyezési mechanizmussal szemben benyújtott panaszát. Az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított Lengyelország, Magyarország és a Csehország ellen, amiért nem teljesítették a kötelezettségüket.

A MENEDÉKJOG KORLÁTOZÁSA ÉS A VISSZAKÜLDÉSEK

Magyarország újabb mélypontot ért el azzal, hogy elfogadott egy sor olyan törvénymódosítást, amely többek között lehetővé tette az országba irregulárisan belépő menedékkérők és migránsok visszakísérését a határ túloldalára, illetve a menedékkérők automatikus, határozatlan ideig tartó fogvatartását a tranzitónákban. Magyarország szisztematikusan semmibe veszi a menekültek, menedékkérők és migránsok jogait, és komolyan korlátozta a területéhez való hozzáférést azzal, hogy csak a tranzitónákba engedte be őket, ahol egy munkanap csak tíz új menedékkérelmet lehetett benyújtani. Ezzel emberek ezrei rekedtek rossz körülmények között szerbiai táborokba kitéve a hajléktalanság és a Macedóniába illetve Bulgáriába való visszaküldés veszélyének.

Bulgáriában, Görögországban, Spanyolországban és Lengyelországban is folytatódtak a jogsértések és a visszaküldések. A lengyel kormány indítványozta a Belarusz és Lengyelország közötti visszaküldések jogszabályba foglalását. Egy alapvető jelentőségű ítéletében az Emberi Jogok Európai Bírósága elmarasztalta Spanyolországot, amiért megszegte a kollektív kiutasítás tilalmát, és két migráns esetében megsértette a jogorvoslatához való jogot. A migránsokat a spanyol enklávé, Melilla területéről küldték vissza Marokkóba.

Szlovénia olyan törvénymódosítást fogadott el, amely értelmében megtagadhatja a belépést a határaihoz érkező emberek előtt, és automatikusan visszaküldheti az irreguláris migránsokat és menekülteket anélkül, hogy elbírálná a menedékkérelmüket.

KITOLONCOLÁSOK

Az EU tagállamok továbbra is nyomást gyakorolnak más kormányokra, hogy fogadják vissza a visszatoloncolt embereket – néhány esetben anélkül, hogy azok garantálnák a visszaküldés tilalmának betartását.

Az európai országok egyre több afgán menedékkérőt küldenek vissza, éppen abban az időszakban, amikor a legnagyobb a polgári áldozatok száma Afganisztánban. Embereket toloncoltak vissza többek között Ausztriából, Hollandiából és Norvégiából.

BÜNTETLENSÉG ÉS FELELŐSÉGRE VONÁS AZ EGYKORI JUGOSZLÁVIA TERÜLETÉN

A volt Jugoszláviában elkövetett háborús bűncselekményeket vizsgáló Nemzetközi Törvényszék 2017. november 29-én meghozta utolsó ítéletét, lezárva ezzel a háborús bűncselekmények elkövetőinek felelősségre vonására tett - nagyrészt eredményesnek nevezhető - 23 éven át tartó erőfeszítéseit. Szintén novemberben többek között népirtásért, háborús bűncselekményekért és emberiség ellen elkövetett bűncselekményekért életfogytiglan tartó börtönbüntetésre ítélték Ratko Mladić boszniai szerb katonai vezetőt.

Nemzeti szinten - Bosznia-Hercegovina kivételével, ahol némi mérsékelt fejlődés látszik – továbbra is jellemző a büntetlenség, mivel a bíróságok kapacitása és erőforrásai korlátozottak és komoly politikai nyomás nehezedik rájuk. Jellemző, hogy az ügyészeket hátráltatja a munkájukban a kormányuk, működésüket pedig veszélyezteti a nacionalista retorika és a politikai elkötelezettség hiánya.

Az év végére nem történt előrelépés abban, hogy kiderüljön, mi történt a háborúban eltűnt több mint 11 500 emberrel. Az erőszakos eltűntetések áldozatait és családjaikat továbbra is megfosztják az igazságszolgáltatástól és a kártérítés lehetőségétől. Néhány országban történt némi előrelépés a háború alatt elkövetett szexuális erőszak áldozatainak kárpótlási ügyeiben.

DISZKRIMINÁCIÓ

A “HAGYOMÁNYOS ÉRTÉKEK” MINT ÜRÜGY

A kelet-európai és közép-ázsiai kormányok továbbra is az elnyomást és a hátrányos megkülönböztetést támogatják azzal, hogy az úgynevezett “hagyományos értékek” diszkriminatív értelmezésének retorikáját hangoztatják és használják fel ürügyként. Ezek a “hagyományos értékek” a kulturális értékek kiválasztott idegengyűlölő, nőgyűlölő és homofób értelmezései. Tádzsikisztánban ezt használták arra, hogy megbüntessék a leszbikus, meleg, biszexuális, transz és interszex közösségeket az “amorális” viselkedésükért, vagy jogszabályok elfogadásával “normákat” erőszakoljanak ki az öltözködéssel, nyelvel és vallással kapcsolatban elsősorban a nőkkel és a vallási kisebbségekkel szemben. Kazahsztánban és Oroszországban az extrémizmus elleni jogszabályokra hivatkozva nőtt a vallási kisebbségekkel szembeni büntetőeljárások és zaklatások száma. A “hagyományos értékek” említett értelmezése rémisztő méreteket öltött Csecsenföldön, ahol a hatóságok meleg férfiakat kínoztak és öltek meg.

A NŐK JOGAI

Az amerikai hollywoodi producer, Harvey Weinstein és a show business egyéb szereplői elleni szexuális zaklatásról szóló vádakot követően világszerte nők milliói használták a #MeToo hashtaget, hogy ezzel megtörjék azt a csendet, amit szexuális erőszak túlélőiként megtapasztaltak. Ez lett a jelmondata annak a mozgalomnak, amely felszólalt az áldozatok hibáztatása ellen, és a tettesek felelősségre vonásáért kampányol. A nőjogi és feminista mozgalmak tízezreket mozgósítottak például a januári nők menetére Európa-szerte és a lengyelországi “fekete hétfő” tiltakozásokra, amely sikeresen gyakorolt nyomást a kormányra. Mégis Európában és Közép-Ázsiában a nők és lányok rendszeresen tapasztalják meg továbbra

is az emberi jogok rendszeres megsértését és a visszaéléseket – többek között a kínzást és egyéb rossz bánásmódot, az egészséghez és a testi integritáshoz való jog megtagadását, az esélyegyenlőség hiányát és a nemi alapú erőszakot.

Az esetek többségében az abortuszhoz való hozzáférés továbbra is bűncselekmény Írországban és Észak-Írországban. Lengyelországban akadályokat emeltek a biztonságos és törvényes abortusz útjába. Máltán pedig az abortusz továbbra is minden esetben büntetendő.

Az EU és Moldova is aláírta az Európa Tanács Egyezményét a nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról (Isztambuli Egyezmény). Az Egyezményt ratifikálta Ciprus, Észtország, Grúzia, Németország, Norvégia és Svájc. Ezzel 28-ra emelkedett a ratifikáló országok száma. Ukrajna 2011-ben aláírta, de egyelőre nem ratifikálta az egyezményt.

Az egyre erősödő jogszabályi védelem ellenére a nők ellen elkövetett nemi alapú erőszak továbbra is elterjedt többek között Albániában, Horvátországban és Romániában. Oroszországban az úgynevezett "hagyományos értékek" narratíva leple alatt, halk kritiká mellett a törvényhozás elfogadott, majd Putyin elnök aláírt egy törvényt módosítást amely legalizálja a családon belüli erőszak bizonyos formáit. Norvégiában és Svédországban a nemi alapú erőszak, beleértve a szexuális erőszakot, továbbra is komoly probléma, amelyre nincs megfelelő állami megoldás.

A KISEBBSÉGEK JOGAI

A kisebbségek hátrányos megkülönböztetése és megbélyegzése továbbra is elterjedt Európában és Közép-Ázsiában. Egyes sérülékeny csoportok zaklatással, erőszakkal és a társadalmi részvételük akadályozásával néztek szembe.

A romák elleni diszkrimináció továbbra is széleskörű jelenség Szlovákiában. Az Európai Bizottság folytatta a kötelezettségszegési eljárást Szlovákia és Magyarország ellen a roma gyerekek iskolában történő módszeres megkülönböztetése és elkülönítése miatt.

Az Olaszországban élő közel 170 000 romából megközelítőleg 40 000-en nyomorúságos táborokban éltek, közülük ezek számára mindennapos tapasztalat maradt a szegregáció és a kényszerkilakoltatás. Az Európai Bizottság még nem tudott hatékony lépéseket tenni a romák elleni diszkrimináció megszüntetésére.

A muszlimokat különösen a munkakeresés, a munkavállalás és az olyan szolgáltatások során, mint az oktatás vagy az egészségügy érte hátrányos megkülönböztetés.

Ausztriában egy új törvény megtiltotta nyilvános helyeken az arc teljes eltakarását, aránytalanul korlátozva ezzel a szólás-, vallás- és lelkiismereti szabadságot. A tádzsik hatóságok nők ezreit kényszerítették arra, hogy nyilvános helyeken levegyék az iszlám fejkendőiket (a hidzsábot).

LESZBIKUS, MELEG, BISZEXUÁLIS , TRANSZ ÉS INTERSZEX EMBEREK JOGAI

Az LGBTI emberek növekvő visszaélésekkel és diszkriminációval - többek között erőszakkal, önkényes letartóztatással és fogvatartással - néztek szembe a régió keleti részén.

Azerbajdzsánban egy nap alatt több mint 100 LGBTI embert tartóztattak le. Üzbegisztánban és Türkmenisztánban továbbra is börtönbüntetéssel sújtható a férfiak közötti konszenzuális szex. Grúzia új alkotmánya szűken határozta meg a házasságot, kizárva az azonos nemű párokat az intézményből. A litván parlament az LGBTI embereket diszkrimináló jogszabályt fogadott el. Oroszországban továbbra is alkalmazzák a "meleg propaganda törvényt", annak ellenére, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága ezt diszkriminatívnak nyilvánította.

Áprilisban híradások szóltak arról, hogy a csecsen hatóságok önkényesen meleg férfiakat tartottak fogva, kínzottak és öltek meg. A nemzetközi felháborodásra válaszul a hatóságok azt

állították, hogy Csecsenföldön nincsenek meleg férfiak, a szövetségi hatóságok pedig nem vizsgálták ki megfelelően a vádakát.

Az emberi bátorság és szolidaritás terén pozitív fejlődések és példák is tapasztalhatóak voltak. Az orosz LMFT hálózat egy forrádrótot szervezett, hogy megkönnyítsék az LMFTI emberek kimenekítését Csecsenföldről és az Észak-Kaukázus más részeiről. A valaha volt legnagyobb Pride tüntetést tartották Ukrajnában. A máltai parlament elfogadta az azonos neműek házasságáról szóló jogszabályt, és kiterjesztette a házassággal járó jogokat az azonos nemű párokra. Németország nemtől vagy szexuális irányultságtól függetlenül mindenkire kiterjesztette a házassággal járó jogokat, köztük az örökbefogadás lehetőségét is.

TRANSZ ÉS INTERSZEX EMBEREK

A transznemű emberek Európában és Közép-Ázsiában nemük jogi elismerése során továbbra is akadályokba ütköztek. Az interszex gyerekek és felnőttek jogait a nem sürgősségi, invazív és visszafordíthatatlan orvosi beavatkozások továbbra is megsértették, gyakran súlyos károkat okozva elsősorban a gyerekek testi és lelki egészséges fejlődésének területén. 18 európai országban a transz embereket még mindig sterilizációra kötelezték, 35 országban pedig az elmeorvosi diagnózist kellett kérniük a nemük megváltoztatásához.

Belgiumban és Görögországban fejlődés volt tapasztalható: eltörölték a sterilizációt és a elmeorvosi diagnózis követelményét, bár a nem jogi elismerése tekintetében még mindkét országban hiányzik a gyors, átlátható és elérhető közigazgatási eljárás.

AMNESTY

INTERNATIONAL

2017/18-

AS JELENTÉS

ORSZÁGJELENTÉSEK

MAGYARORSZÁG

Magyarország

Államfő: **Áder János**

Kormányfő: **Orbán Viktor**

Folytatódta a menekültek és migránsok elleni súlyos jogsértések. A külföldi támogatást kapó egyetemek és civil szervezetek ellen jogkorlátozó törvényeket fogadtak el.

HÁTTÉR

2017-ben a magyar kormány tüntetésekkel és egyre több nemzetközi vizsgálattal nézett szembe, mivel továbbra sem volt hajlandó javítani az emberi jogi helyzeten illetve tiszteletben tartani az uniós előírásokat. Az Európai Bizottság júliusban kötelezettségszegési eljárást indított a civil szervezetek jogait sértő törvény elfogadása miatt, az Európai Parlament pedig májusban egy határozatban fejezte ki aggodalmát az egyre romló emberi jogi helyzet kapcsán. A magyar társadalom több mint negyedét érintette a szegénység és a társadalmi kirekesztettség, 16 százaléka pedig súlyos anyagi nélkülözésben élt.

MENEKÜLTEK ÉS MENEDÉKKÉRŐK

Magyarország továbbra is rendkívül szigorúan korlátozta a területéhez való hozzáférést a menekültek és menedékkérők számára. A két tranzitónában összesen csak tíz menedékkérelmet lehetett munkanaponként beadni az év végén. Ennek következtében 6000-8000 ember rekedt rossz körülmények között, az előírásoknak nem megfelelő táborokban Szerbiában, illetve nézett szembe a hajléktalanság vagy a Macedóniába és Bulgáriába való visszaküldés veszélyével.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága a márciusi Ilias és Ahmed kontra Magyarország ügyben úgy döntött, hogy a menedékkérők bezárása a szigorúan ellenőrzött konténertáborokba (tranzitónák) a szabadságtól való önkényes megfosztást jelenti. A bíróság azt is kimondta, hogy a rossz körülmények és a fogvatartás elleni

jogorvoslati lehetőségek hiánya miatt Magyarország megsértette az embertelen és megalázó bánásmód tilalmát.

Ugyanebben a hónapban az Országgyűlés elfogadott egy öt törvényből álló csomagot, amely előírta a menedékkérők, köztük a 14-18 éves kiskorúak automatikus, bírósági felülvizsgálat nélküli fogvatartását a tranzitónákban az eljárás jogerős befejezéséig. Az új szabályok lehetővé tették azt is, hogy minden irreguláris migráns visszakísérjenek a magyar határkerítés túloldalára.

A menedékkérők túlnyomó többsége emiatt határozatlan időre a tranzitónák foglya lett. Az év végén közel 500 menedékkérőt tartottak fogva jogellenesen a határon. A magyar hatóságok megtagadták vagy csak rendkívül korlátozott mértékben engedélyezték a tranzitónák emberi jogi monitorozását illetve a jogi segítség nyújtását a civil szervezetek számára. Ezek a drákói előírások a "tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet" fennállása alatt érvényesek, amelyet dacára annak, hogy a jogszabályban előírt feltételek nem teljesültek, augusztusban 2018 márciusúlag ismét meghosszabbították.

Magyarország tovább növelte a déli határain bevetett rendőrök számát. Közel 22 000 embert fogtak el, küldtek vissza – időnként erőszakot alkalmazva – Szerbiába vagy akadályozták meg a belépésüket az országba anélkül, hogy megvizsgálták volna, nemzetközi védelemre szorulnak-e. Márciusban a Magyar Nemzet írta meg, hogy a kormány állításaival ellentétben több mint negyven esetben indítottak nyomozást rendőrök által alkalmazott erőszak ügyében 18 hónap alatt. A legtöbb nyomozást végül vádemelés nélkül lezárták.

Szeptemberben a magyar kormány pert vesztett az Európai Unió Bírósága előtt: a bíróság szerint Magyarország nem vonhatta volna ki magát az ideiglenes áthelyezési mechanizmus alól, vagyis jogsértő volt annak megtagadása, hogy menedékkérőket helyezzen át Olaszországból és Görögországból. A magyar hatóságok nem voltak hajlandók eleget tenni az előírt 1294 menedékkérő áthelyezésére vonatkozó

kötelezettségülnek vagy egyáltalán bármekkora mértékben részt venni a szolidaritási mechanizmusban. Magyarország egyetlen menedékkérőt sem helyezett át vagy telepített le az év végéig.

AZ EGYESÜLÉSI SZABADSÁG

Áprilisban az Országgyűlés sürgősségi eljárás keretében módosította a felsőoktatási törvényt, amely széleskörű hazai és nemzetközi tiltakozást váltott ki a tudományos életben és a szélesebb hazai és nemzetközi közvéleményben is. A törvénymódosítás, amely a közvélekedés szerint a Central European University-t (CEU) vette célkeresztbe, a Magyarországon külföldi pénzből működő felsőoktatási intézmények számára egy rendkívül szűk határidő alatt teljesítendő követelményeket írt elő, köztük például egy kétoldalú nemzetközi szerződést megkötését Magyarország és az intézménynek otthont adó ország között. A törvény elfogadása komoly veszélybe sodorta ezeknek a képzési helyeknek a további működését Magyarországon. Még ebben a hónapban az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított az ügyben Magyarország ellen. A Bizottság szerint a törvény nem felelt meg az uniós szabadságelvekre vonatkozó előírásoknak, sértette többek közt a szolgáltatások és a letelepedés illetve a tudományos élet szabadságára vonatkozó előírásokat. Októberben az Országgyűlés egy évvel meghosszabbította a rendelkezésre álló törvényi határidőt.

Az Országgyűlés júniusban elfogadott egy a külföldről támogatott civil szervezeteket megbélyegző törvényt. A külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló törvény értelmében azoknak a szervezeteknek, amelyek évi 7,2 millió forintnál több támogatást kapnak közvetlenül vagy közvetve külföldről, magukat "külföldről támogatott szervezetként" kell regisztráltatniuk, és ezt a bélyegyet minden publikációjukon fel kell tüntetniük. A törvény azt is előírja, hogy a szervezeteknek fel kell fedniük az 500 000 forintot meghaladó hozzájárulást nyújtó támogatóik kilétét. Eközben a

kormánypropaganda minden tőle telhető megtett, hogy aláássa ezeknek a szervezeteknek a társadalmi hitelességét, többüket azzal vádolt meg, hogy veszélyt jelentenek a nemzetbiztonságra és az ország szuverenitására. Mivel a törvény csak bizonyos típusú civil szervezetekre vonatkozik, ezért diszkriminatív és korlátozza az egyesülési szabadságot, például a támogatások kereséséhez, elfogadásához és felhasználásához való jogot. Július közepén az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított, mert a törvény jogellenes és aránytalan korlátozását jelenti a tőke szabad áramlására vonatkozó előírásoknak, illetve sérti a magánélethez, a személyes adatok védelméhez és az egyesüléshez való jogot. Augusztusban több mint húsz magyar civil szervezet alkotmányjogi panaszt nyújtott be a törvény ellen az Alkotmánybírósághoz, kérve, hogy a bíróság semmisítse meg azt. Decemberben több civil szervezet fordult közösen az Emberi Jogok Európai Bíróságához.

TERRORIZMUS ÉS BIZTONSÁGPOLITIKA

Júniusban a Szegedi Ítéletábráta hatályon kívül helyezte a Szegedi Törvényszék korábbi döntését annak az Ahmed H.-nak az ügyében, aki részt vett a szerb-magyar határon 2015 szeptemberében kitört zavargásban. A vádlottat terrorcselekmény miatt első fokon tíz év fegyházra ítélték 2016 végén. A másodfokú bíróság szerint a bizonyítékokat nem értékelték megfelelően, ezért új eljárást rendelt el. A Legfőbb ügyész augusztusban a Kúriához fordult az ügyben, amely novemberben megállapította, hogy törvénytört volt az Ítéletábráta hatályon kívül helyező döntése. Ahmed H. ügyében nem született ítélet az év végéig.

Júliusban a belügyminiszter egy sor olyan törvénymódosítást bocsátott társadalmi egyeztetésre, amelyek célja egy központi adatbázis létrehozása a Budapestet és a főbb országos útvonalakat ellenőrző köztéri kamerák felvételeiből. A javaslat értelmében a hatóságoknak a jövőben nem kellene a egyedileg és indoklással ellátott kérelemmel kérve nyújtaniuk a hozzáférést a felvételekhez.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság vezetője kritizálta a javaslatcsomagot, mert az kontroll nélküli tömeges megfigyelésekre adna lehetőséget a hatóságoknak, és ezzel sértené a magánélethez és személyes adatok védelméhez való jogot.

NŐK ÉS LÁNYOK ELLENI ERŐSZAK

Októberre a #MeToo nemzetközi kampány keretében a magyar társadalomban is vita kezdődött a hatalmukkal visszaélő férfiak által elkövetett zaklatásokról és szexuális visszaélésekről. Magyarország még mindig nem ratifikálta az Európa Tanács nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról szóló egyezményét (Isztambuli Egyezmény). Ezekben az esetekben továbbra is nagyon kevés eljárás indult.

AMNESTY INTERNATIONAL

2017/18-AS JELENTÉS

AZ EMBERI JOGOK HELYZETE A VILÁGBAN

Az Amnesty International 2017/18-as éves jelentése a világ 2017-es emberi jogi helyzetét mutatja be 159 országban és földrajzi területen. A jelentés az Amnesty International által azonosított legfontosabb ember jogi problémákról és a felszámolásuk érdekében teendő lépésekről szól. Különösen fontos olvasmány szakpolitikai döntéshozók, aktivisták és olyanok számára, akiket érdekelnek az emberi jogok.

2017 konfliktusai, gazdasági megszorításai és természeti csapásai miatt rengeteg ember lett még szegényebb és kiszolgáltatottabb: millióknak kellett elmenekülniük az otthonukból, és más városban vagy másik országban menedéket keresniük. A hátrányos megkülönböztetés jelensége még mindig jellemző a világ minden táján, és időnként halálos következményekkel is jár. Különböző világnézetű kormányok folytattak hadjáratot a véleménynyilvánítás, a gyülekezés és az egyesülés szabadsága ellen, újságírókat, jogvédőket és környezetvédőket fenyegettek és támadtak meg.

Az emberek bátorságát és elkötelezettségét azonban sehol sem sikerült megtörni. 2017-ben is több millióan emelték fel a szavukat az igazságtalanságok ellen, és követeltek maguknak szót és figyelmet. Ezek a bátor emberek elérték, hogy a bűncselekmények elkövetőit felelősségre vonják, és minden egyes nap arra emlékeztették a hatóságokat, hogy az általuk elkövetett jogsértésekért felelősségre fogják őket vonni. Nagyon sok feladat áll még előttünk, de ahogy komoly eredményeket értünk el például a leszbikus, meleg, biszexuális, transz és interszex emberek jogai területén, úgy még több sikerünk lesz, ha közösen állunk ki az emberi jogokért.

amnesty.hu

AMNESTY
INTERNATIONAL

